

Nem érek rá

Időpont: Szentháromság utáni 2. vasárnap, 1956. június 10.

Alapige: Lukács 14,16-24.

Ő pedig monda annak: Egy ember készíté nagy vacsorát, és sokakat meghíva; És elküldé szolgáját a vacsora idején, hogy megmondja a hivatalosoknak: Jertek el, mert immár minden kész! És mindnyájan egyenlőképen kezdék magokat mentetetni. Az első monda néki: Szántóföldet vettem, és ki kell mennem, hogy azt meglássam; kérlek téged, ments ki engem! És másik monda: Öt iga ökröt vettem, és elmegyek, hogy azokat megpróbáljam; kérlek téged, ments ki engem! A másik pedig monda: Feleséget vettem, és azért nem mehetek. Mikor azért az a szolga haza ment, megmondá ezeket az ő urának. Akkor megharagudván a gazda, monda az ő szolgájának: Eredj hamar a város utczáira és szorosaira, és a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat és vakokat hozd be ide. És monda a szolga: Uram, meglett a mint parancsolád, és mégis van hely. Akkor monda az úr a szolgának: Eredj el az utakra és a sötvényekhez, és kényszeríts bejöni mindenkit, hogy megteljék az én házam. Mert mondom néktek, hogy senki azok közül a hivatalos férfiak közül meg nem kóstolja az én vacsorámat.

Ha valami hangzatos címet akarnánk adni a nagy vacsoráról szóló példázatnak, ezt a címet adhatnók: Nem érek rá. A példázatnak ugyanis az a szomorú tartalma, hogy Isten hívására a meghívott ember mindig nemmel felel. Isten országába mindenkit hív az Úr, de senki sem akar bemenni. A példázat a meghívottak két csoportjáról beszél. Az egyik már régebben megkapta a meghívást, a másikat csak alkalmilag hívják meg a szolgák az utakról és szorosokról. Bemenni azonban egyik sem akar. Az első üres kibúvókkal felelnek a meghívásra, az utóbbiak sem hajlandók bemenni, úgy kell bekényszeríteni őket.

Most csak az első csoportra irányítsuk oda a figyelmünket. Mentetődzésük lényege ez: Nem érek rá.

1. Nem érek rá. Ez a mondat nagyon valószínűtlenül hangzik ebben a példázatban.

Jézus példázatai mindig nagyon életközeliak. Érzik rajtuk, hogy alakjai és eseményei nem a költői képzelet szüleményei csupán, hanem úgy leste el azokat Jézus az életből. Ennél a példázatnál azonban úgy érzi az ember, hogy ezt nem az életből vette Jézus. Mintha valami mesterkéeltség volna benne. A meghívottak magatartása ugyanis nagyon valószínűtlennek látszik.

Megértené az ember ezt a feleletet: Nem érek rá, ha valami nagy munkára hívná a gazda a vendégeit. Ha hirtelen beköszöntene az aratás ideje s nem volna elég a munkáskéz és a gazda azzal küldené el szolgálait a barátaihoz: Fehérek a tájak az aratásra, jöjjetek és segítsetek betakarítani! Akkor még érthető lenne, hogy a meghívottak húzódoznak s azt felelik: Nem érek rá.

Még az is érthető lenne, ha vigasztalásra hívná őket. Ha így szólna az üzenet: Nagy az én szomorúságom, sem éjjel, sem nappal nem szűnik könnyhullásom, jöjjetek és vigasztaljatok engem! Bár akkor is tapintatlanság lenne, de mégis megértené az ember, hogy akik nem szeretik látni a szenvedést, akik kellemetlen feladatnak tekintik a mások vigasztalását, így felelnének a meghívásra: Nem érek rá.

Vagy ha ezt üzenné a gazda: Nehéz kérdések előtt állok, tanácstalan vagyok, jertek, segítsetek az Istentől néktek adott világossággal! Akkor is érthető volna, hogy aki fél a tanácsadással járó felelősségtől, az nem meri vállalni azt a kockázatot, hogy ha rosszul sül el a dolog, esetleg szemrehányást kap érte. Az így felel erre az üzenetre: Nem érek rá.

A gazda azonban nem munkára, nem vigasztalásra, sem tanácsadásra hívja őket, hanem együtt örvendezésre, egy nagy vacsorára. Talán nincs is a világon olyan valaki, aki – ha lakomára hívnák – így felelne rá: Nem érek rá. Külön is rá kell mutatnunk arra, hogy a lakoma vacsora. Estére szól a meghívás, mikor elül már a nappali munka s ráér mindenki. Ráadásul még „hivatalosak” a meghívottak, olyanok tehát, akik igényt is tartanak arra, hogy meghívják őket a lakomára. Zokon is vennék, ha a meghívás elmaradna. Talán még szemrehányást is tennének érte a gazdának. Hát bizony nagyon valószínűtlen, hogy ilyen emberek ilyen körülmények között egy vacsorára szóló meghívást ezzel utasítanak el: Nem érek rá.

2. Nem érek rá. Bármilyen valószínűtlennek látszik is ez az elutasító magatartás, mégis ez a szomorú valóság. Nem költői képzeletszülte mese, hanem valóság.

Nézz szét körül itt a templomban! Hát ennyien vagyunk evangélikusok? A többi, a többség hol van? Nem tudnák, hogy mikor és hol van istentisztelet? Nem hiszem. Tudják és meghívást is kaptak. Az egyik hallotta talán a harang szavát. A másiknak a lelkiismerete harangozott. A harmadiknak az ünneplő ruhája juttatta eszébe, hogy vasárnap van. Isten mindenkinek tudtul adta valamiképpen: Jertek el, mert minden kész! Igaz, hogy a templom megterített asztalán nem peccsenyék, ízes falatok, kedvre derítő borok vannak feltálalva, de bizonyos, hogy itt van az örökélet kenyere és bora s aki ebből táplálkozik, az soha többé meg nem éhezik és szomjúhozik. Olyan drága étel és ital ez, melyhez foghatót a világ leggazdagabb embere sem tud kínálni vendégeinek. Mégis azt mondják sokan a hívásra: Nem érek rá.

Nem csak a templomba hívogató Isten jár így az emberrel. Hányszor hívogat Isten hiába a bibliához! Reggel időben felébreszt s ezt mondja neked: Itt van a bibliád, minden készen van benne, amire a mai napon szükséged van, tanács, erő, amit elkészítettem számodra, vedd és olvasd! Az ember pedig álmosan ránéz az órájára és ezt mondja: Most nem érek rá.

Vagy a munka nagy hajrájában, mikor azt sem tudod már, hogy mihez kapkodj, így szól hozzád Isten Lelke: Jöjj, imádkozzál, mert nem bírod különben! Te pedig idegesen rántasz egyet a válladon s ezt mondd: Nincs időm, nem érek rá.

Vagy el akar küldeni Isten valamilyen szolgálatra. Ő tudja jól, hogy ez nemcsak annak lenne áldás, akihez menned kellene, hanem önmagadnak is. Míg mást erősítenél, magad erősödnél s te mégis mindig csak odázod az engedelmességet: Most nem érek rá.

Bizony, szomorú valóság ez a példázat a mi életünkben is.

3. De nemcsak szomorú valóság, hanem átlátszó hazugság is ez a mondat: Nem érek rá. A példázatban is, nálunk is.

A példázatbeli egyik meghívott ezt mondja: „Szántóföldet vettem és ki kell mennem, hogy azt meglássam.” Hát nem látta még? Láthatlanban vette, mint valami zsákbamacskát? Aligha. Meg azután mit akar rajta nézni sötét este? Nyilvánvalóan hazug kifogás az egész.

A másik meghívott ezzel védekezik: „Öt iga ökröt vettem, és elmegyek, hogy azokat megpróbáljam.” Érthető, ha valaki, aki öt iga ökröt vesz s valami nagy fuvar előtt áll, nem mer nekiindulni a munkának addig, míg ki nem próbálta az új jószágokat..., de hát éjszaka akarja kipróbálni őket? Ha próba közben az egymáshoz s az új gazdához nem szokott jószágok megbokrosodnak, hol szedi őket éjjel össze? Világos, hogy nem foghatta, nem is fogta be azon az estén új ökreit, csak nem akart elmenni.

A harmadik meghívott így mentegeti magát: „Feleséget vettem és ezért nem mehetek.” Érthető, hogy ifjú házas nem szívesen hagyja magára fiatal hitvesét, hisz minden embert annyira leköt a munka, hogy a család számára jóformán csak az estéje marad, de azért nem valószínű, hogy a felesége jelenetet rendezett volna a férjének az elmenetel miatt, ha megmondta volna neki, hogy erkölcsi kötelezettsége a vacsorán való részvétel. Bizonyos, hogy meg sem beszélte a feleségével, csak rávágta a meghívásra: Nem érek rá.

Nálunk is ez a helyzet. Mindenre van időnk, csak Istenre nem. Órák hosszat tudunk ülni a korcsmában, vendéglőben, kávéházban, de arra nincs időnk, hogy egy órácskát a templomban töltsünk. Abba nem fáradunk el, hogy egész délután, vagy talán még egész éjjel is forgassuk az ördög bibliáját, a kártyát, de Isten bibliáját kézbe venni fáradtak vagyunk. Ahhoz nincs erőnk, hogy egy negyedórával korábban keljünk, hogy jusson időnk Isten előtti elcsendesedésre, de ha

a filléres gyors hajnalban indul, úgy ugrunk ki az ágyból, mintha villanyáram érne. Mindenre van időnk, amire akarunk időt szakítani, amihez a szívünk húz. Amihez nem húz a szívünk, ott nem akarásnak mindig nyögés a vége. A szívünket nem érdekli Isten, ezért nem érünk rá.

4. Ezért ez a mondat: Nem érek rá, súlyos sértés Istenre nézve.

Már az maga is sértés, hogy üres, hazug kifogással zárkozunk el Isten hívása elől s ezzel eláruljuk, hogy Isten nem kell nekem, nem érdekel, nem fontos számomra. Súlyosbítja ezt a sértést az, hogy olyan valakit utasítunk vissza, aki mindig ráér velünk törődni. Mikor imádkozunk hozzá, nem mondja: Jöjj máskor! Mikor segedelemért könyörgünk, nem ráz le azzal: Nem érek rá ilyen bagatell dolgokkal foglalkozni. Olyan valakit sértünk meg, aki ráért a váltság munkájára. Ráért arra, hogy egyszülött Fiát értünk halálra adja s ráér ma is arra, hogy ezerszer meg ezerszer hívogasson minket Hozzá megtérésre.

Hogy ez a sértés nem kitalálás, hanem valóság, azt mutatja a példázat vége. Jézus egyenesen megmondja, hogy a visszautasított gazda megharagszik. /21. v./ Haragjában nem hívja többé a hivatalosakat. Nem értek rá arra, hogy eljöjjenek, a gazda sem ér többé rá arra, hogy hívogassa őket. Helyettük a sötétség embereit hívja be, a koldusokat, bujkálókat, a tolvajokat, gyilkosokat, a rongyosokat. Van ebben a szélesre tárt kapuban csodálatos, szívet melegítő evangélium is, de bizonyos, hogy van benne a visszautasítás miatt megsértett Istenből is.

Aki meg akarta nézni szántóföldjét, megtartotta szántóföldjét, de elveszítette a szántóföldbe elrejtett kincset. Az ökörvásárló gazda másnap talán nyílegyenes barázdát tudott szántani új ökreivel, de kezéből kiesett Isten országa ekéjének sarva. Aki nem akarta otthagyni feleségét, annak megmaradt a felesége, de lemaradt a mennyei menyegzőről.

Az Úr szolgálja kopog ma szíved ajtaján. Kezemben itt a meghívó. Nevedre van címezve. A mennyei gazda üzeni: Jöjj, minden kész, csak téged várlak! Ne sértsd meg Istent azzal, hogy ezt feleled reá: Nem érek reá! Ámen.